

तृतीय वर्ष कला ग्रामीण विकास
पेपर क्रमांक सात
ग्रामीण साधन संपत्तीचे व्यवस्थापन
Course Code: UARD 604
सत्र - सहा

घटक ५. मानवी साधनसंपत्ती

१. मानवी साधन संपत्तीची संकल्पना व स्वरूप.
२. मानवी साधन संपत्ती व्यवस्थापनाचे घटक.
३. लोकसंख्या विस्फोट - शिक्षण, आरोग्य आणि त्यांच्या समस्या

घटक ६. संरचनात्मक सोयीसुविधांचा विकास

१. वाहतूक व दळणवळण (इलेक्ट्रॉनिक माध्यमे)
२. ग्रामीण गृहनिर्माण व ग्रामीण विद्युतीकरण
३. पाणी पुरवठा व शुद्ध पिण्याचे पाणी

घटक ७ . ग्रामीण विकासासाठी विज्ञान आणि तंत्रज्ञान

१. ग्रामीण विकासासाठी तंत्रज्ञानाचा वापर आणि महत्त्व
२. ग्रामीण भागातील विज्ञान आणि तंत्रज्ञान वापरातील समस्या/ अडचणी/ अडथळे.
३. ग्रामीण विकासामध्ये माहिती तंत्रज्ञानाची भूमिका.

घटक ८. ग्रामीण ऊर्जा साधनसंपत्ती

१. संकल्पना, महत्त्व आणि व्याप्ती
२. पारंपरिक ऊर्जा स्रोत व त्यांच्या मर्यादा
३. अपारंपरिक ऊर्जा स्रोत

क्षेत्रीय कार्य (कोणतेही 3)

१. ग्रामीण भागातील नैसर्गिक साधनसंपत्तीचा अभ्यास
२. पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रमाचा अभ्यास
३. प्राथमिक आरोग्य केंद्रास भेट
४. पाणी गुणनियंत्रणावर प्रकल्प लिहिणे.
५. ई-सेवा केंद्राला भेट.
६. जिल्हा परिषदेच्या शाळेस/ आश्रम शाळेस भेट.
७. उर्जा निर्मिती केंद्राला भेट.

संदर्भ सूची

१. धारपुरे विठ्ठल (२००५), पर्यावरण भूगोलशास्त्र, पिंपळापुणे अँड कं. पब्लिशर्स, नागपूर - ४४००१५
२. धारपुरे विठ्ठल, भारताचा भूगोल, पिंपळापुणे अँड कंपनी पब्लिशर्स, नागपूर - ४४००१५ अंक २००५.
३. विजयकुमार तिवारी, पर्यावरण अध्ययन, हिमालय पब्लिशिंग हाऊस, मुंबई - ४००००४ - २००५.
४. लईक फतेअली, आपले पर्यावरण, अनुवाद रा. वि. सोवनी, नॅशनल बुक ट्रस्ट, नवी दिल्ली ११००१६ - २००७
५. महाराष्ट्र सिंचन आयोग, प्रगत महाराष्ट्रासाठी समृद्ध जलसंपत्ती - २००५
६. सु. गो. तपस्वी, विकासाची आशा - मातृमंदिरच्या अनुभवातून, ग्रंथाली, दादर, मुंबई - ४०००२८- २००६
७. ले. एस.पी. रॉय, चौधरी, जमीन आणि माती, अनुवादक गो.वि. वैद्य, प्रकाशक - नॅशनल बुक ट्रस्ट, इंडिया, नवी दिल्ली- २००१
८. व्ही.टी. धारपुरे, भूरूपशास्त्र, प्रकाशक - पिंपळापुणे अँड कंपनी, नागपूर - २
९. एस.पी. रामचौधरी, अनुवादक - गो. वि. वैद्य, जमीन आणि माती, प्रकाशक - नॅशनल बुक ट्रस्ट इंडिया, नवी दिल्ली - २००१
१०. महाराष्ट्र राज्य साहित्यसंस्कृती मंडळ, प्रमुख संपादक - तर्क तीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी, मराठी विश्वकोश खंड १३.
११. संपादक - हेमराज शाह, जल साक्षरता, रिया पब्लिकेशन्स, कोल्हापूर - २०१७
१२. पांडुरंग भोसले, विकासाचे अर्थशास्त्र आणि कृषी, प्रकाशक चेतक बुक्स, पुणे - २००१.
१३. जिल्हा पाणी व स्वच्छता मिशन कक्ष जिल्हा परिषद, सिंधुदुर्ग, राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम, स्वच्छ भारत मिशन माहिती पुस्तिका - २०१०
१४. 'योजना मासिक' जुलै १६, मुख्य संपादक दिपीका कच्छल, संपादक उमेश उजगरे, प्रकाशक माहिती व प्रसारण मंत्रालय, भारत सरकार.